

## Revisjon av Levende Skog standarder ute på høring

Levende Skog standardene ble etablert i 1998. Da ble aktører innen skogbruk og skogindustri, miljø og friluftsansjoner, fagbevegelse og representanter fra forbrukerinteresser enige om standarder for et bærekraftig skogbruk som har ligget til grunn for norsk skogsertifisering. Partene som står bak standardene er enige om å forhandle om revisjon av standardene. Forberedende arbeid har foregått siden høsten 2003. I denne perioden har flere sider av Levende Skog standardene blitt evaluert. Siste år har partene arbeidet med utarbeiding av et forhandlingsgrunnlag til bruk ved avsluttende forhandlinger, som er planlagt i juni i år. Før avsluttende forhandlinger er det satt av en to måneder lang periode, fra 1. april til 31. mai for åpen høring. Alle med interesse for skog og skogbruk inviteres til å komme med innspill. Innspill kan sendes til NORSKOG eller Levende Skog sekretariatet.

NORSKOG ønsker innspill på hele forhandlingsgrunnlaget. Dette finnes på nettsiden [www.skoginfo.no](http://www.skoginfo.no). Forhandlingsgrunnlaget for Levende Skog revisjonen er et omfattende dokument, som i henhold til arbeidsgruppens arbeidsmetode, inneholder alle alternativer som et eller flere medlemmer av arbeidsgruppen har krevd innarbeidet i dokumentet. Årringer gir her en sammenfatning av de forslag til endringer og nye standarder som er kommet i forbindelse med revisjonen.

På enkelte punkter er det stor avstand mellom partene i synet på behov for endring av enkelte standarder. Vi ber derfor om innspill til de foreslåtte endringer, men også forslag til nye formuleringer i de tilfeller der dette synes hensiktsmessig. Temaene som har vært mest omstridt i prosessen er:

- Biologisk viktige områder
- Friluftsliv
- Gamle grove trær og død ved
- Landskapsøkologi
- Åpenhet om miljøinformasjon

Hvert enkelt tema er omtalt i mer detalj under.

### 1. Krav om avsetting av biologisk viktige områder

Naturvernorganisasjonene i arbeidsgruppen har lagt frem et krav om at 5 % av skogarealet på eiendomsnivå skal avsettes som biologisk viktige områder. Kravet fra naturvernorganisasjonene har sin bakgrunn i svensk praksis, samt FSC standardene som har innarbeidet et slikt krav. Naturvernorganisasjonene ser det som en forutsetning at de nye Levende Skog standarder, uten realitetsendringer kan bli FSC-godkjent, og da må dokumentert avsetning av biologisk viktige områder innarbeides i Levende Skog standarder.

I dagens standard som omtaler biologisk viktige områder er det krav om nøkkelbiotopregistreringer etter metoden Miljøregistrering i skog (MiS), eller Siste Sjanse. Skogeiers økonomiske ansvar for biologisk viktige områder begrenset til 5 dekar for eiendommer inntil 500 dekar og 1 % av produktivt skogareal for større eiendommer. En revidert utgave av dagens standard foreslås videreført som et av alternativene i forhandlingene.

Det er i tillegg gitt to nye forslag til standard for biologisk viktige områder. Det første alternativet innebærer at skogeier skal sette av viktige områder i et omfang som tilsvarer minst 5 % av produktivt skogareal. Alternativt kan flere eiere i et område samlet sett oppfylle dette arealkravet. Tresatt impediment innenfor de biologisk viktige områdene regnes med som avsatt areal. I det avsatte arealet på 5 % inngår nøkkelbiotoper registrert og utvalgt etter MiS - metodikk, eller

Siste sjanse og skog vernet som naturreservat etter naturvernloven. Dersom disse områdene ikke fyller arealkravet skal skogeier velge ut andre biologisk viktige områder, og kan velge områder blant areal av følgende type:

- Sumpskog
- Edellauvskog
- Gammel skog
- Kantsoner
- Brannpåvirket skog
- Hagemarksskog

De avsatte arealene skal settes av urørt eller behandles på en måte som ikke forringer det biologiske mangfoldet. Arealene skal være kartfestet på en miljøoversikt. Dersom skogeier ønsker å ta ut områder og eller supplere med andre områder må dette meldes til sertifiseringsorgan. Eiendommer med mer enn 200 daa produktivt areal skal ha kartfestet biologisk viktige områder innen utgangen av 2017.

Alternativ tre forutsetter som alternativ to at 5 % av produktivt areal registreres og forvaltes som biologisk viktige områder. I dette alternativ skal i tillegg til MiS-onråder/nøkkelbiotoper, også naturskog registreres og inkluderes. I tillegg er det her angitt klarere krav til prioritering av de øvrige arealer med naturverdier for å fylle opp til 5 %. I dette alternativ er det ikke sagt noe om behandling av reservat-arealer, og det bør legges til grunn for høringen at dette ikke inngår. Det er for dette alternativ samme mulighet for eiendomssamarbeid som for alternativ 2.

Det har i løpet av arbeidsperioden vært diskutert ulike tilnærminger til kravet om biologisk viktige områder. Et av diskusjonstemaene har vært hvorvidt de 5 % skal inkludere tidligere avsatte verneområder, som for eksempel naturreservater. NORSKOG mener at kravet om avsetning av 5 % av arealet som biologisk viktige områder, slik det er formulert i alternativ to, trolig ikke vil føre til båndlegging av vesentlig nye økonomisk viktige arealer for de fleste skogeiere. Man må likevel forvente at en slik standard vil medføre merkostnader i form av administrasjon og utforming av kart og annet informasjonsmateriale. NORSKOG ber om synspunkter på kravet til avsetting av biologisk viktige områder, med innspill til endringer eller nye formuleringer.

## **2. Forholdet til friluftsliv skal styrkes**

I Levende Skog standarder fra 1998 er kravet til næringsutøvelse på skogarealene at det gjennomføres slik at det faktiske innholdet i den frie ferdselen opprettholdes. I forbindelse med revisjonen har friluftsansisasjonene foreslått en del tilleggsbemerkinger til standardene. I tillegg til dagens standard gis det en presisering om at skogeier innenfor rammene av rimelig næringsutnyttning skal bidra til hensiktsmessige løsninger for friluftsliv, som anlegging av stier, skiløyper og rasteplasser, samt tilrettelegging for bruk av skoleverket. Det gis også en bestemmelse om at øvrige standarder ikke skal være til hinder for tilrettelegging for friluftsliv dersom det ikke strider mot viktige næringsmessige og økologiske hensyn.

## **3. Gamle grove trær og død ved**

Dagens standard knyttet til gamle grove trær og død krever at det ved avvirkning skal settes igjen gjennomsnittelig 5-10 stormsterke trær per hektar som livsløpstrær, gjerne i grupper. Livsløpstrærne skal primært velges blant de eldste trærne i bestandet. Både dominerende og eventuelt mer sjeldne treslag bør være representert blant livsløpstrærne. Trær med stor visuell verdi, mer reirfunksjon, gamle grove ospetrær og gamle styva edellauvtrær skal prioriteres ved utvelgelse. Livsløpstrær som dør i skogen skal forbli, og grove læger eldre enn 5 år skal ikke tas ut. Det skal ved gjennomføring av skogbrukstiltak legges vekt på å unngå skader på døde stammer. Det er fremmet to alternative forslag til endringer av standarden.

Alternativ 1 innebærer den opprinnelige standardteksten med fire endringsforslag til ulike avsnitt i dagens standard. Disse gjengis her:

- Det skal i standardens andre avsnitt legges til at det ikke er et krav til å gjensette gran som enkelttre ved bruk av åpne hogstformer. Der man velger gran som livsløpstre for å nå antallskravet skal det legges vekt på at de settes igjen i grupper.
- I fjerde avsnitt skal det legges til at der det er fare for stormfelling kan det lages hogstubber av gran og osp, men ikke av alle trærne av samme treslag. Hogstubber kan inngå som del av antall livsløpstrær.
- Fjerne 5. avsnitt om at grove læger, eldre enn 5 år ikke skal tas ut og at det skal taes hensyn til død ved i utførelsen av skogbrukstiltak.
- Tilførelse av et nytt siste avsnitt som gir føringer om at stående død ved av furu og lauvtrær spares ved hogst. Også gran som er naturlig hogstubbe spares og livsløpstrær av gran kan kappes til hogstubber og fortsatt inngå som livsløpstre.

I tillegg til de foreslåtte har WWF fremmet et eget alternativ der de ønsker et krav om at det settes igjen 10 trær per hektar, samt at man skal sette igjen miljøtrær. Miljøtrær er her trær som defineres som spesielt verdifulle i biologisk eller estetisk forstand. Dette er tilsvarende svensk FSC standard. Miljøtrærne inngår her i antallet livsløpstrær, men kravet til å sette igjen miljøtrær er absolutt uansett antall, om treet har de nødvendige miljøkvaliteter.

#### **4. Landskapsøkologi**

Kravet til å ta bestandsovergrepene, landskapsøkologiske hensyn har vært stilt til større eiendommer over 10 000 dekar, men også med ønsker om at mindre teiger i samarbeid tar slike hensyn. Det har vært uklart hvorvidt standarden setter krav til at eiendommer over 10 000 dekar skal ha en landskapsøkologisk plan, og hva en slik plan eventuelt skulle inneholde. Arbeidsgruppa har konkludert med at en slik plan er nødvendig og at planen skal klargjøre viktige utfordringer på den konkrete teigen og hvordan disse utfordringene skal møtes.

Det legges frem tre alternativ til nye standarder for landskapsøkologi. I alternativ 1 foreslås det et tillegg til dagens standard, som gjøres krav om en andel på 30 % skog med ”åpen skogstruktur” målt på fylke eller region. Alternativ 2 har også et 30 % krav som over, men her på eiendomsnivå, for eiendommer større enn 10 000 daa. Det siste alternativet innebærer at man på eiendomsnivå til enhver tid skal ha 35 % gammel skog på eiendommen. Med gammel skog menes her skog i hogstklasse V, samt skog i hogstklasse IV og eldre hogstklasse III, som er tilstrekkelig åpen til at en har et fungerende feltsjikt.

#### **5. Åpenhet om miljøinformasjon**

Den nye Miljøinformasjonsloven ble vedtatt 9. mai 2003 og trådte i kraft 1. januar 2004. Skogeiendommer defineres som virksomhet etter loven, og lovens bestemmelser gir rom for diskusjoner rundt skogeiers plikt til utlevering av opplysninger. I mandatet til arbeidsgruppa er det nedfelt at skogbrukets miljøinformasjon i lys av Miljøinformasjonsloven skal diskuteres og søkes avklart. Etersom loven om Miljøinformasjon er så vidt ny, finnes det i dag ingen standard som håndterer dette.

Bakgrunnen for utkastet til ny standard er de lovbestemmelser som i dag finnes vedrørende miljøinformasjon i Skogbruksloven og Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging og miljøregistreringer i skog.

I hovedsak dreier spørsmålet om åpenhet seg om åpenhet knyttet til data fra registrering og utvelgelse av biologisk viktige områder/nøkkelbiotoper. Spesielt naturvern- og friluftsansjoner har krevd at ikke bare utvalgte områder, men også grunnlagsregistreringene skal være offentlig tilgjengelige. Skogeiersiden er samlet skeptisk til åpenhet om miljøinformasjon, og en frykt for misbruk av den informasjonen som eventuelt vil bli gjort tilgjengelig.

Det er fremmet et forslag til standardtekst, med tre ulike alternativer for regler for praktisering.

Standardtekst:

*Det er et mål å sikre størst mulig grad av åpenhet om beslutningsgrunnlaget og praktiseringen av Levende Skogs standard. Skogeier må derfor følge opp Miljøinformasjonslovens krav når det blir krevd informasjon om data fra miljøregistreringer eller annen type miljøinformasjon knyttet til forvaltningen av skogressursene på eiendommen. Dataene fra miljøregistreringer som er lagt til grunn for utvelgelse og forvaltning av biologisk viktige områder skal være tilgjengelig for den som ønsker det. Dette gjelder både grunnlagsdataene og planen for ivaretagelse av biologisk viktige områder. Selve utvelgelsen skal dessuten kunne dokumenteres.*

Regler for praktisering:

Alternativ 1:

*Skogeier kan delegere denne oppgaven helt eller delvis til den sertifiserte organisasjonen.*

Alternativ 2:

*Den sertifiserte organisasjonen skal sørge for at dataene fra miljøregistreringer blir tilgjengelige for den som ønsker det. Dette gjelder både grunnlagsdataene og planen for ivaretagelse av biologisk viktige områder. Den sertifiserte organisasjonen skal dessuten kunne dokumentere selve utvelgelsen.*

Alternativ 3:

*Den sertifiserte organisasjonen skal sørge for at dataene fra miljøregistreringer blir tilgjengelige for den som ønsker det. Dette gjelder både grunnlagsdataene og planene for ivaretagelse av biologisk viktige områder. Den sertifiserte organisasjonen skal dessuten kunne dokumentere selve utvelgelsen.*

Tilrettelegging av miljøinformasjon i samsvar med alternativ tre om å tilrettelegge alle nye og eldre data er beregnet til å koste ca 3 000 000 samlet for alle berørte skogeiere. Kostnaden er knyttet til utarbeidelse av oversiktskart og tilrettelegging av rapporter fra arbeidet med utvelgelse av biologisk viktige områder. Det foreligger erfaringstall for at slik tilrettelegging, inklusive kart, kan koste ca 10 øre per dekar produktiv skog.

### **Åpen høring til 31.mai 2006**

Det vil være mulig å komme med innspill til forhandlingsgrunnlaget frem til 31.mai. NORSKOG oppfordrer alle skogeiere til å komme med synspunkter på punktene i Årringer, men også andre deler av forhandlingsgrunnlaget.

Mette.heiberg@norskog.no